TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI K. E. HEIKKINEN
A. B. MAKELÄ A. N. KOSKELA

TOVERI
(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA. Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Entäs Intia ja Kongo?

Venäläisten sosialistien vaatimus, että rauha on tehtävä ilman alueanastuksia, näyttää saaneen eräät täkäläiset porvarilehdet vapisemaan kauhusta. Ja todistukseksi sellaisen suunnitelman muka järjettömyydestä ne esittävät sen, että silloin olisi pakko luovuttaa takasin Saksan alusmaat Afrikassa, ja keisari kuuluu olevan huono alkuasukkaiden hallitsija.

Väite on vallan oikea, mikäli se koskee keisarin suhdetta alkuasukkaisiin, mutta se on liian suppea. Keisari ei ole ainoa huono alkuasukkaiden hallitsija. Entäs Englanti Intiassa ja Belgia Kongossa?

Jos saa luottaa eräisiin jo ennen sotaa julaistuihin asiakirjoihin, niin ei ainoastaan keisari, vaan muutkin "hallitsijat jumalan armosta", ovat osanneet vallan prikulleen täyttää keisarin tunnetun määräyksen Kiinaan lähteville sotilailleen boksarikapinan aikana: vankeja ei oteta eikä armoa anneta.

Missä olisikaan harjoitettu kauheampia raakamaisuuksia, kuin Belgian Kongossa ja Englannin Intiassa? Vertoja ne vetävät Saksan Afrikassa harjoittamille raakamaisuuksille, olkootpa ne kuinka julmia tahansa.

Venäläisten esitys rauhasta ilman valloituksia on vallan paikallaan. Saakoot alkuasukkaat hallita itse itsensä, kylläpä osaavat ja elleivät osaa, niin itsepä kärsivät, mutta eivät silloin ainakaan kärsi "länsimaisen kulttuurin" vaikutuksesta, jota lähetyssaarnaajat ja politikoitsijat edustavat.

Tuskinpa se sentään riittäisi

Niille joiden tehtävänä on selittää elintarvehintojen nousua ja etsiä siihen syytä kaikkialta muualta paitsi sieltä josta se olisi löydettävissä, tai suoremmin sanoen, niille joiden tehtävänä on estää "yhteinen kansa" pääsemästä selville elintarpeitten hintojen kohoamisen syistä, pälkähtää aina tuon tuostakin päähän jotakin heidän omasta mielestään asialliselta näyttävää, jota he sitte tarjoavat todistukseksi väitteilleen.

Muuan sellainen syy, joka kuuluu kovasti kohottavan elintarpeitten hintoja, on muka siinä, että viljelyskelpoista maata on niin paljon jouten. "Elintarvetuotannon palveluksessa ei ole riittävää määrää työvoimaa", selittää muuan newyorkilainen herrasmies, insinööri Gantt, jonka lännen matkalla saadut havainnot tukevat hänen mietelmiään, — Hänen omasta mielestään luonnollisesti.

Keinoksi jolla tämä viljelemättömän maan paljous saataisi viljelykselle, esittää insinööri Gantt, että kaikkia maita olisi verotettava samalla tavalla. "Samanlainen verotus vähentäisi ahkeroivien kuormaa ja pakottaisi ne, jotka omistavat joutilasta maata, luopumaan siitä niiden hyväksi jotka asettaisivat sen viljelyksille. Joutilaalle maalle olisi asetettava sellainen vero, että kenenkään ei kannattaisi pitää maata viljelemättömänä." Näin selittää insinööri Gantt, ja meistä tuntuu selitys lainatulta. Henry George aikoinaan esitti jo saman ajatuksen, ja sittemmin ovat toiset sitä vain kertailleet ja käyttäneet milloin ovat omille eduilleen tarpeelliseksi katsoneet.

Luonnollisesti ei viljelemätön maa tuota mitään, mutta herrojen keksintö aseman parantamiseksi kaikkien verojen asettamiseksi maalle, tuottaisi aivan yhtä vähän. Ainoa minkä se tuottaisi olisi pettymys niille jotka luulevat siitä saavansa pelastuksen.

Jos elintarvepulaa halutaan poistaa, täytyy poistaa tuotanto voittoa varten ja asettaa sen tilalle tuotanto tarvetta varten. Tällä emme suinkaan tahdo sanoa, etteikö joutilasta maata olisi verotettava samalla tavalla kuin viljelyksessäkin olevaa, ellei sitä muulla tavalla saada pois niiltä jotka käyttävät sitä keinottelun välikappaleena, mutta epäilemme, olisiko siitä mitään apua, ellei mitään muita keinoja asian korjaamiseksi ole käytettävänä. Yhteiskunta joka ei voi pakottaa viljelykselle sellaista maata, jonka viljeleminen olisi sen jäsenten elintarpeitten tyydyttämiseksi välttämätön, ei voi ratkaista kysymystä verotuksen avulla. Ja yhteiskunta joka sen kykenee ratkaisemaan sillä tavalla, voi ratkaista sen paljon käytännöllisemmin sitten, että kaikki viljelemätön maa kuuluu yhteiskunnalle, ja ellei muuten voida kasvattaa kylliksi elintarpeita, alkaa yhteiskunta tuottaa niitäkin, samoin kuin kaikkia muitakin tarvikkeita jäsentensä kaikkien tarpeitten tyydyttämiseksi. Niin välttämätön kuin se olisikin on se mahdoton elleivät hallitusta määräävät voimat vaihdu toisiin käsiin.

Nykyisin ei ainoastaan aseteta korkeaa veroa "ahkeroiville", vaan sakotetaan heitä jo ennen kuin maalle päästetäänkään. Tavallisen taksan mukaan täytyy henkilön ensin raataa itsensä näännyksiin teollisuuslaitoksissa, joko kaivannossa, tehtaassa tai muualla, muka ansaitakseen maan hintaa, ja sitte kun on sen saanut — jos sitä ollenkaan onnistuu saada, — siirtyä maalle niine voimineen joita on sattumalta säilynyt nälän ja tautien näivetyttämässä ruumiissa. Ja näillä sitte pitäisi voida tuottaa kylliksi elintarpeita sekä itselleen, että kansakunnalle.

Mutta asianlaita on siten, että useimmassa tapauksessa, ei sellainen maalle asettuja saa edes kylliksi elintarpeita maalta omiksikaan tarpeikseen, vaan täytyy elää toisten kasvattamista.

Ei siis voida sanoa, että elintarpeista vallitsee puute siksi, etteikö tuotannon palveluksessa olisi kylliksi voimaa, vaan siksi että tuotanto tapahtuu sellaisten suhteitten alaisena, että tuottajat eivät voi kaikin paikoin hankkia edes itselleen kylliksi elintarpeita.

Se on tuotantotavan järjettömyys, eikä tuotantoalueen suppeus, joka tässä vaivaa. Ja vaikkapa myöntäisimme, että aluekin on liian suppea, niin sen laajentamisesta ei olisi nykyisten tuotantosuhteitten vallitessa mitään pysyvää ja näkyvää hyötyä. Täytyy ensin vaihtaa suhteet sellaisiksi, että maalle aikojan ei tarvitse uhrata elinvoimiaan ensin muualla ja sitte vasta raihnaisena vanhuksena asettua elintarvetuotantoon. Täytyy järjestää siten, että maasta ei tarvitse maksaa mitään sen joka sitä viljelee; ettei kellään ole mahdollisuutta "farmata farmareita", kuten sanotaan. Mutta sellainen järjestelmä ei ole mahdollinen kapitalistisessa yhteiskunnassa, ja siksi siinä tuleekin alituisesti vallitsemaan elintavepula joillakin ihmisillä, etupäässä niillä, jotka niitä vaikemmissa oloissa tuottavat, s.o. uhraavat enimmän voimia niiden tuottamiseen.

"Luokkarauhan" agitaattoreita

Muutamana aikana on suurissa kapitalistilehdissä näkynyt suuria ilmoituksia, joiden allekirjoittajana on joku New Yorkissa toimiva "No Strike Association".

"Herra Samuel Gompers, järjestyneen työväen edustaja", sanotaan ilmotuksessa, "menee takaukseen siitä, että aikana, jolloin maamme on sotatilassa, ei tule tapahtumaan mitään lakkoja. Teollisuushäiriöt pitäisi tehdä mahdottomiksi kaikiksi ajoiksi". Lukiessamme ilmotusta edelleen, huomaamme, että kysymyksessä on "No Strike Association'in" valmistama lakiesitys, jonka mukaan luotaisiin hallituksen kontrollin alaisena toimiva sovittelulautakunta. Tarkoitus ilmeisesti on ottaa käytäntöön pakkosovituksen periaate kaikissa työn ja pääoman välisissä ristiriidoissa.

Kun asia kiinnitti mieltämme, sanoo New Yorker Volkszeitung, kävimme tuon yhdistyksen toimistossa ja saimme siellä tietää monta mieltäkiinnittävää seikkaa. Ensiksi huomasimme, että tämä jonkun verran salaperäinen yhdistys itse asiassa ei ole muuta kuin National Civic Federation'in ja Työnantajain yleisen liiton yhteensulatus, jotka National Civic Federation'in virkailijoitten mukaan ovat muka veriviholliset keskenään. Tosin tällä kertaa ei ole kysymys kaikin puolin muodollisesti solmitusta avioliitosta niiden kesken, vaan jonkinlaisesta tilapäisestä yhtymisestä. Liiton päänä on massalainen monimiljoneeri, senaattori Weeks, jonka tehtäväksi myös on jätetty luovailla suunniteltu lakiehdotus molempien kongressihuoneitten kaikkien salakarien läpi.

"Me olemme sitä mieltä", lausui yhdistyksen kertoja N. Y. V:n reportterille, "että herra Gompers hyvin tietää mitä hän tahtoo, ja mikä on hänen edustamiensa työläisten etujen mukaista. Kun tämä herra näin ollen antoi hallitukselle vakuutuksen, että mitään lakkoja ja työtaisteluita ei tulisi tapahtumaan niin kauan kuin Yhdysvallat on sotatilassa, niin hän sen kautta ilmeisesti toimii yhtä paljon maansa edun kuin edustamiensa työläisten edun nimessä. Mutta me menemme askeleen etemmäksi herra Gompersia ja olemme sitä mieltä, että työläisellä rauhankin aikana on riittävästi hyötyä teollisuuden järjestyneestä kulusta, joka antaa hänelle leivän, tahtoakseen välttää kaikkia teollisuushäiriöitä. Sen vuoksi yhdistyksemme toimii lakiesityksen läpiajamisen hyväksi, joka kerta kaikkiaan tekisi lakot mahdottomiksi Yhdysvalloissa."

Yhdistys nimenomaan julistaa, että sen suunnittelema lakiesitys on rauhan oloja järjestelemään pyrkivää sotalainlaadintaa. Painotuotteissaan se käyttää amerikalaisissa piireissä muuten vähemmän käytettyä sanaa "civil peace" — luokkarauha — ja yhä uudestaan vakuuttaa, että "sodan aikana ensin Saksassa ja sittemmin muissa sotivissa maissa ilmennyt ajatus sopusointuisesta eri eturyhmien yhteistyöstä on kaksin kerroin oikeutettu ja merkitsevä rauhan aikana." Tämän todistajiksi se kutsuu saksalaisen Carl Legien'in, itävaltalaisen Hueber'in, ranskalaisen Jouhaux'in, englantilaisen Henderson'in, belgialaisen De Man'in, — sanalla sanoen, kaikkien kansojen sosiaalipatriootteja, ja listan etupäähän, suurimpana kaikista, se asettaa meidän oman omituisen A. F. L:n presidenttimme.

Pahinta asiassa on kuitenkin se, että "No Strike Association'in" herrat, heidän kannaltaan katsoen, eivä taida olla aivan väärässä. Jos on totta se, mitä väittävät yllämainitut ja muut isänmaalliset työväenjohtajat, nim., että maan etu on tärkeämpi kuin luokan etu, niin täytyyhän tämän periaatteen pitää paikkansa rauhan aikana yhtä hyvin kuin sodan aikana. Jos etujen sopusointua voi olla olemassa niin kauan kuin tykit puhuvat kaameaa kieltään, pitäisi luokkaetujen taka-alalle asettaminen olla oikeutettu siihenkin aikaan nähden jolloin yritetään parantaa sodan kauheita haavoja, korjata sodan vahingollisia vaikutuksia taloudellisessa elämässä ja jälleen syöksytään liikekilpailuun "vihollismaan" liikemiesten kanssa. Jos luokkarauha on välttämätön sodan aikana, niin on se tietysti sitä välttämättömämpi taloudellisen uudestaan rakentamisen aikana. Näin ollen N. S. A:n herrat voivat lyödä isänmaallisia työväenjohtajia heidän omilla aseillaan, jotka sitäpaitsi tuntuvat paljon vakuuttavammilta noitten herrojen heiluttamina.

Yhdysvaltojen työläisten kuitenkin kannattaa visusti varoa, ettei kuuluisa sotakongressimme Washingtonissa kaikessa innossaan vyöryttäisi uusia pakkolakeja Amerikan työläisten hartioille. — Raiv.

Kansankirjeitä

MONTANA

BUTTE.

Lakkolaisten joukkokous

pidettiin Columbia Gardenissa lauantaina kesäkuun 30 päivänä. Yleisöä oli saapunut noin kymmenen tuhannen paikkeille. Tilaisuudessa pidettiin puheita useilla eri kielillä, joissa selostettiin lakkoasemaa ja että on mahdollisuus voittaa vaatimuksemme kun seisotaan lujina niiden takana. Kokoukseen oli saapunut useitten eri unioitten edustajia, jotka lausuivat myötätuntoisuutensa uudelle uniolle.

Kenttäjuhla

oli heinäkuun 1 päivänä Columbia Gardenin yläpuolella. Juhla oli pantu toimeen F. W. Clubin toimesta, johon myöskin otti osaa monet muutkin kansallisuudet. Ohjelma oli monipuolinen ja arvokas, jota esitettiin suomen- ja englanninkielellä. Yleisö seurasi tyytyväisenä ohjelman suoritusta.

Kucleman tapauksia.

Entinen paikkakuntamme puoluelehtien asioitsija, Jack W. Härkönen, kuoli lauantaina kesäkuun 30 päivänä äkkiä kaupungin vankilassa. Hänessä oli jokin kaatuvatauti, ja oli hän kaatunut katukäytävälle. Sen jälkeen hän oli viety Morrin sairaalaan, jossa oli tullut niin raivoon, että oli mahdoton häntä hoitaa. Sitten hän vietiin kaupungin vankilaan, jossa heitti henkensä.

Samana päivänä kuoli myöskin Mrs. Hellen Carlson, 1849 So. Washington st. Mrs. Carlson oli vasta 18 vuoden ikäinen, ja kuoli lapsensynnytyksestä johtuvaan tautiin.

Pieni huomautus Muori H—ille:

Hän oli viime Toverittareen kirjottanut, että Butten mainarien vatimus on $6.75 päiväpalkka. Vaatimus on ainoastaan 6 dollaria. —Juha.

SOINTULA, B. C.

Pettyivät laskuissaan.

Vancouverissa menivät lakkoon kesäk. 27 p. höyrylaivainlämmittäjät ja takkimiehet, vaatien lisää palkkaa 10 doll. kuukaudelle. Kun rikkureita ei ollut saatavana, täytyi laivojen jäädä seisomaan laitureihin. Pari Union yhtiön laivaa saatiin matkaan, keräämällä toisista laivoista päälliköt toimittamaan miesten tehtäviä. "Camosun", joka kuljettaa postia tännepäin, oli toinen matkaan päässeistä. Laivalla olivat herrat ylpeilleet, että Sointulaan kun päästään, niin sieltä kyllä saadaan täysi käsi. Eivätpä siltä olisi tainneet sieluakaan täältä siepata, vaikka miehetkin olisivat kotona olleet, mitä sitten nyt, kun kotosalla ei ole muuta kuin akat ja pari kolme vaivaista miehen kompuraa.

Rivers Inletissäkin lakko.

Tänne saapuneiden tietojen mukaan ovat kalastajat Rivers Inletissä lakossa. Kysymyksessä on kalanhinnan korottaminen 20c:stä 25c:iin kappale. Onko rikkureita ilmaantunut, ei ole vielä tiedossani. Ensi viikolla kai tulee lisää tietoja asaista. Tänne sapauneiden tietojen mukaan pitäisi kannutusyhtiöiden luvanneen japanilaisille 22½ senttiä jo talvella, mutta valkoset ja intit eivät oikein hyväksyneet mokomaa hinnoittelua, koska alkoivat kapinoida. On hyvin luultavaa, että yhtiöiden on miesten vaatimukseen suostuttava.

Kulkutautia liikkeellä.

Melkein joka perheessä potevat varsinkin lapset lievempää kuumetta. Onpa muutamia sairaustapauksia ollut vaikeampaakin laatua. Aikuisiakin se on koettanut retuuttaa. S. H.

Suomen valtiollisesta asemasta

Puoluetoimikunnan esitys puoluekokoukselle.

Tärkein kysymys, mikä nyt on auvennut Suomen kansan ratkaistavaksi, on kysymys Suomen valtiollisesta asemasta, toisin sanoen kysymys Suomen vapaudesta.

Toista vuosisataa on maamme ollut ankarassa riippuvaisuudessa Venäjän vallanpitäjistä. Tämä riippuvaisuus lopulta houkutteli Venäjän vallassaolijat häikäilemättömään sortoon Suomen kansaa vastaan. Bobrikovilainen väkivalta sai täällä aikaan paljon kärsimyksiä ja uhkasi turmiota melkein kaikille muille paitsi palkatuille kätyreilleen. Se sortopolitiikka kuitenkin lyhyeksi ajaksi häpeällä kukistui, Venäjän ja Suomen köyhälistön suurlakkotaistelun kautta. Mutta pian pääsi taantumus jälleen vallan päälle. Entistä kylmäverisemmin ja järjestelmällisemmin ryhtyi Venäjän hallitus vainoamaan Suomen valtiollista vapautta, kansamme varoja riistämään ja polkemaan maatamme käskynalaiseksi siirtomaakseen. Ja kamalan uhkaavaksi kävi tämän venäläisen imperialismin sortopolitiikka siitä lähien, kun se sai täydellisesti puolelleen myös Venäjän valtiopäiväin, valtakunnanduuman ja -neuvoston enemmistön. Suomen kansa näytti olevan avuttomana venäläisten sortolakien ja röyhkeiden anastajien kynsissä.

Mutta historia ei sallinut niin suuren vääryyden täällä loppuun saattaa tuhotyötään. Juuri silloin kun venäläinen tsaarivalta luuli onnistuneensa kehittää väkivaltansa keinot aivan täydellisiksi, kun se oli riveihin järjestänyt ja pistimillä varustanut lähes kaikki asekuntoiset miehet valtakunnassaan, niin että sen valtaistuinta näytti pelkkä pistinten meri korkealla kannattavan, — silloin se äkkiä saikin huomata, että se oli järjestänyt ja aseistanut oman kukistajansa, Venäjän vapaudenjanoisen köyhälistön. Pistimet vain vähän liikahtivat — eikä tsaarin valtaistuimesta enään näy jälkeäkään. Venäläinen sotamies, jota Suomessakin niin yleisesti oli pelätty väkivallan tahdottomaksi tottelijaksi, olikin osoittautunut olevan ajatteleva ihminen, jolla oli lämmin sydän kansan oikeutta ja kansanvaltaista vapautta kohtaan.

Suomessa, niinkuin Venäjälläkin kukistui täten pahin sortovalta. Mutta ei vielä ole varmoja takeita, ettei Venäjän vallassaolijain sorto voisi täällä uusiintua. Ei Venäjältä ole pahimmatkaan Suomen sortajat hävinneet, vaikka ne tällä kertaa ovat vähän piilompaan vetäytyneet. Piilostaankin ne voivat jatkaa myyräntyötään. Luultavasti ei meidän sentään tarvitse pelätä niin synkän taantumusmahdin valtaanpääsyä kuin äskettäin kukistetuksi tuli. Mutta ei kaikki muutkaan venäläiset vallassaolijat, ei vapaamielisetkään porvarit, ole vapaita Suomen kansan menestykselle vahingollisista imperialistisista pyrinnöistä. Vaarallisen löyhälle pohjalle jäisi tulevaisuutemme, jos se jäisi entiseen tapaan riipupuvaksi Venäjän porvariston suosiosta ja armosta.

Suomen taantumusmielisimmät porvarit näyttävät nyt tahtovan kannattaa maamme säilyttämistä alituisessa riippuvaisuudessa Venäjän vallassaolijoista. Näiltä he ehkä odottavat etujensa pönkittämiselle tukea ja turvaa. Mutta työväenluokan on sellaista vastustettava. Vaikkapa Venäjällä tulisi hyvinkin kansanvaltainen valtiomuoto voimaan, voisi riippuvaisesta asemasta koitua Suomelle ristiriitoja ja vahinkoa, niinkauvan kuin vaan Venäjällä porvaristo on vallassa; taantumuksellisille olisi sekä Venäjällä että Suomessa ilmeistä etua Suomen kansan pysyttämisestä alistetussa asemassaan. Työväenluokalle on tähänkin asti enimmän vahinkoa ollut Venäjän vallassaolijain sekaantumisesta Suomen asioihin. Sen kautta on työväeltä estetty välttämättömimpäin uudistusten saanti. Mitä auttoi se, vaikka suurlakon jälkeen voitettiin äänioikeus ja yksikamarinen eduskunta, kun Venäjän hallitus saattoi estää uudistuslait. Suomen taantumusmielisten yläluokkaryhmäin ihmeksi ja tyytyväisyydeksi. Mitä auttaisi vastedeskään kansan enemmistön osanotto valtiolliseen työhön ja taisteluun, ellei Suomen kansa saa säätää itselleen kansanvaltaista hallitusmuotoa, joka ei jätä vieraille vallanpitäjille valtaa säännöllisesti sekaantua täällä asioihimme kansan enemmistön tahtoa vastaan. Ja ellei Suomi saa itse päättää tullejaan sekä Venäjän ja muidenkin maiden kanssa tehtäviä kauppasopimuksia, vaan Venäjän kapitalisteilla olisi oikeus vaikuttaa niiden säätämiseen, niin voisi maamme talous joutua lamautetuksi kehityksessään ja uuvutetuksi Venäjän kapitalismin eduksi. Sitä paitsi jos Venäjän hallitukselle jää valta yhtä lailla kuin tähän asti kehittää sotavoimiaan Suomessa ja laittaa tänne miten laajoja sotavarustuksia tahansa, sisältää tämä lakkaamattoman vaaran maamme valtiolliselle vapaudelle; sillä se sotilaallinen valta on omansa houkuttelemaan venäläistä imperialismia tällä taholla sellaiseen hyökkäävään politiikkaan, jolle Suomen kansan omintakeinen elämä olisi esteeksi.

Työväenkin etu siis vaatii, että Suomen kansan on saatava itse hoitaa omat asiansa. Kunkin kansan itsemääräämisoikeus on myös kansainvälisen sosialidemokratian periaatteiden mukainen vaatimus. Siihen on siis Suomenkin kansalla oikeus. Siihen suuntaan on myös Venäjän nykyisen hallituksen puolelta lupailtu, vaikka toistaiseksi se ei vielä suinkaan näytä luopuneen sekaantumasta Suomen sisäisiin asioihin.

Ottakoon sen vuoksi tuleva ylimääräinen puoluekokous harkitakseen ja päättäkseen tarpeellisia ohjeita eduskuntaryhmällemme ja koko puolueellemme tässä suuressa kysymyksessä. Ehdotamme erityisesti, että puoluekokous, kannattaen Suomen kansan itsemääräämisoikeutta, vaatii,

- että Suomen kansan Eduskunnan on saatava päättää ja määrätä Suomen valtiollisesta vapaudesta, ja
- että on myönnettävä mahdollisimman varmat kansainväliset takeet Suomen vapauden turvaksi.

Samalla puoluetoimikunta, pitäen tärkeänä että Suomen asia tulee ratkaistuksi mahdollisimman täydessä solidarisuudessa kansainvälisen soialidemokratian ja varsinkin Venäjän jalon sosialidemokratisen työväenliikkeen kanssa, ehdottaa,

- että puoluekokous vetoaa kansainväliseen ja varsinkin Venäjän sosialidemokratiaan Suomen kansan itsemääräämisoikeuden ja Suomen vapauden turvaamisen puolesta.

Katsaus Mooney juttuun

Tähän mennessä ovat valtion syyttäjät esittäneet suoranaiset todistuksensa Mrs. Rena Mooneyta vastaan; edellisten juttujen yhteydessä esitettyjen todistusten lisäksi on tuotu koko joukko uusia todistajia ja todistuksia. Todistajat ovat tälläkin kerralla muutelleet kertomuksiaan, että ne paremmin sopisivat yhteen ja tekisivät mahdolliseksi liittää niihin uusia. Todistusten heikkous ja ristiriitaisuus on kovin tuntuva; ne pitäisi edes osapuilleen saada samaan asiaan kuuluviksi.

Eräs Mr. Samuel Samuels on todistanut Mrs. Rena Mooneyn ajaneen jitnillä laiturille, jossa siirrettiin nitrolastia laivasta laiturisuojukseen. Oli ollut juuri puolistunnille lähtö, ja Samuelsilla oli kiire. Mrs. Mooney pyysi häneltä pussiinsa nitroa, jota Samuels suostui antamaan ja kävi laivasta sitä hakemassa. Hän puheli jonkun minuutin Mrs. Mooneyn kanssa. Vielä vuoden perästä tunsi hän Rena Mooneyn, muisti tarkoin hänen hattunsa ja pukunsa laadun, mutta ei voinut antaa mitään tuntomerkkiä jitnin ajajasta enempää kuin autostakaan. Hänellä oli kiire puoliselle eikä joutanut panemaan huomiotaan siihen. Mr. Samuels ei voinut tuntea apulaispiirisyyttäjä Ferraria, vaikka oli nähnyt hänet ainoastaan viikkoa aikasemmin. Ei myöskään sano tunteneensa veljeään, joka Ferrarin kanssa kävi Sämiä puhuttelemassa laiturilla, missä hän työskentelee.

"Etkö sinä tuntenyt omaa veljeäsi, kun hän kävi sinua tapaamassa viikko takaperin?" kysyi lakimies McKenzie.

"En", sanoi Samuels, "minä en tuntenut ketään."

Tämä uusi "Oxman" esiintyi huononlaisesti.

Miss Sadie Edeau myönsi ristikuulustelussa, että hän oli allekirjottanut lausunnon, jossa vakuuttaa tuntevansa syytetyt pommilaukun asettajiksi, ennenkuin oli käynyt heitä vankilassa katsomassakaan. Hän antoi tuon tuntemistodistuksen siksi, että "äiti kertoi heistä" hänelle. Kun puolustajalakimies käski neidin kääntämään kasvonsa lautakuntaan ja kertomaan, miksi hän näin menetteli, ei Sadiella ollut mitään sanottavaa.

Tärkeintä tässä jutussa ovat aikamäärät sekä ne matkat mitä syytettyjen on ollut suoritettava suhteettoman vähässä ajassa. Niinpä on aikaa vaan joku minuutti, jolla aikaa syytetyt Mooneyt kulkevat räjähdyspaikasta Stewart kadulta Eilers rakennuksen katolle, 975 Market kadulla. Valtion todistajat muuttelevat aikaa varhaisemmaksi ja myöhemmäksi, miten asia kulloinkin vaatii. Toiset jättävät kymmenen minuuttia, toiset kahdeksan ja siitäkin vähemmän — ja matkaa on puolentoista mailia, kadut täynnä väkeä.

Mrs. Belle Hammerberg, Mrs. Mooneyn sisar, on todistanut että hän oli ollut Mr. ja Mrs. Mooneyn seurassa 975 Market kadulla, Eilers rakennuksen katolla tapahtumapäivänä kello yhdestä kello viiteen. Valokuvien avulla on myös todistettu Mooney'tten olleen mainitussa paikassa. Samassa kuvassa näkyy myös kello, jonka osottajat kuvaa suurentamalla näyttävät kello 2:02. Tämän kuvan olivat valtion syyttäjät tahrineet, että aikaa ei voitaisi nähdä. Puolustajain tiukasta vaatimuksesta saatiin esille alkuperäisen kuvan negatiivi, josta isontamalla aikamäärä tuli selvästi näkyviin.

Syyttäjät ovat olleet pulassa päästäkseen tästä aikamäärien ristiridasta. Heidän pitäisi jostain löytää Mooneylle riittävästi aikaa, että juttu saisi jonkunkaan verran sidettä.

Piirisyyttäjä Fickert on lähettänyt Mr. Thomas J. Straubin, joka on Hammerbergien ystävä, pyytämään Mrs. Hammerbergia muuttamaan todistustaan, että muka Rena pääsisi vapaaksi.

Mrs. Hammerberg on antanut oikeudelle lausunnon, jonka Mr. Straub on todennut oikeaksi.

"Minulla on tervehdyssanoma piirisyyttäjältä sinulle. Jätän sen semmoisena kuin se on minulle annettu. Sinä saat tehdä sen kanssa mitä haluat. Jos tahdot muuttaa todistustasi aikamäärästä, milloin menit Eilers-rakennuksen katolle, niin Rena pääsee vapaaksi."

Mrs. Hammerberg vastasi:

"Minä olen puhunut totuuden; jos he hirttävät Tomin, on heidän hirtettävä Rena myös."

Tähän Straub vastasi:

"Belle, minä uskon että sinä olet puhunut totta; vien vastauksesi heille."

"Sitte puristi Straub minua kädestä," kertoi Mrs. Hammerberg; "hänen silmissään oli kyyneleitä. Hänen käytöksestään päätin, että hän uskoi minun puhuneen totta."

Alkaapa näyttämään ihan kouraantuntuvasti, että on olemassa salavehkeitä! Salavehkeiden jäljet osottavat niiden johtavan piirisyyttäjän virastoon päin.

Vielä on mainittava, että valtion todistajat ovat nähneet Billingsin jokainen erilaisessa puvussa, ja eri kerroilla sanovat samat todistajat sen erilaiseksi. Yksi todistaen Billingsin olleen 5 jalk. 9 tuumaa, toinen 8 tai 10 tuumaa yli viiden jalan. Hän on todellisuudessa viisi jalkaa ja neljä ja puoli tuumaa.

Mrs. Mooneyn osallisuus mihinkään kumousliikkeeseen on myös todistamatta. Joku todistaja oli nähnyt viimekesäisen katuvaunumiesten lakkoyrityksen aikana naisten tunkeutuneen raitiotievaunuun. Kukaan ei ollut kuitenkaan nähnyt Mrs. Mooneyn lyöneen moottorimiestä; näkivät vaan miehen suusta vuotavan verta.

Johan sitä siinä olisi ollut kumousliikettä tarpeeksi, jos nyt yksi "akkanen elläin", kuten Savossa sanovat, olisi hutassut veren irti orjasieluisen vaununajajan suusta.